

Bygdalgård

- bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen

Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin

Kulturhistorisk Rapport

Viborg Museum 2012

Bygherrerapport nr. 62

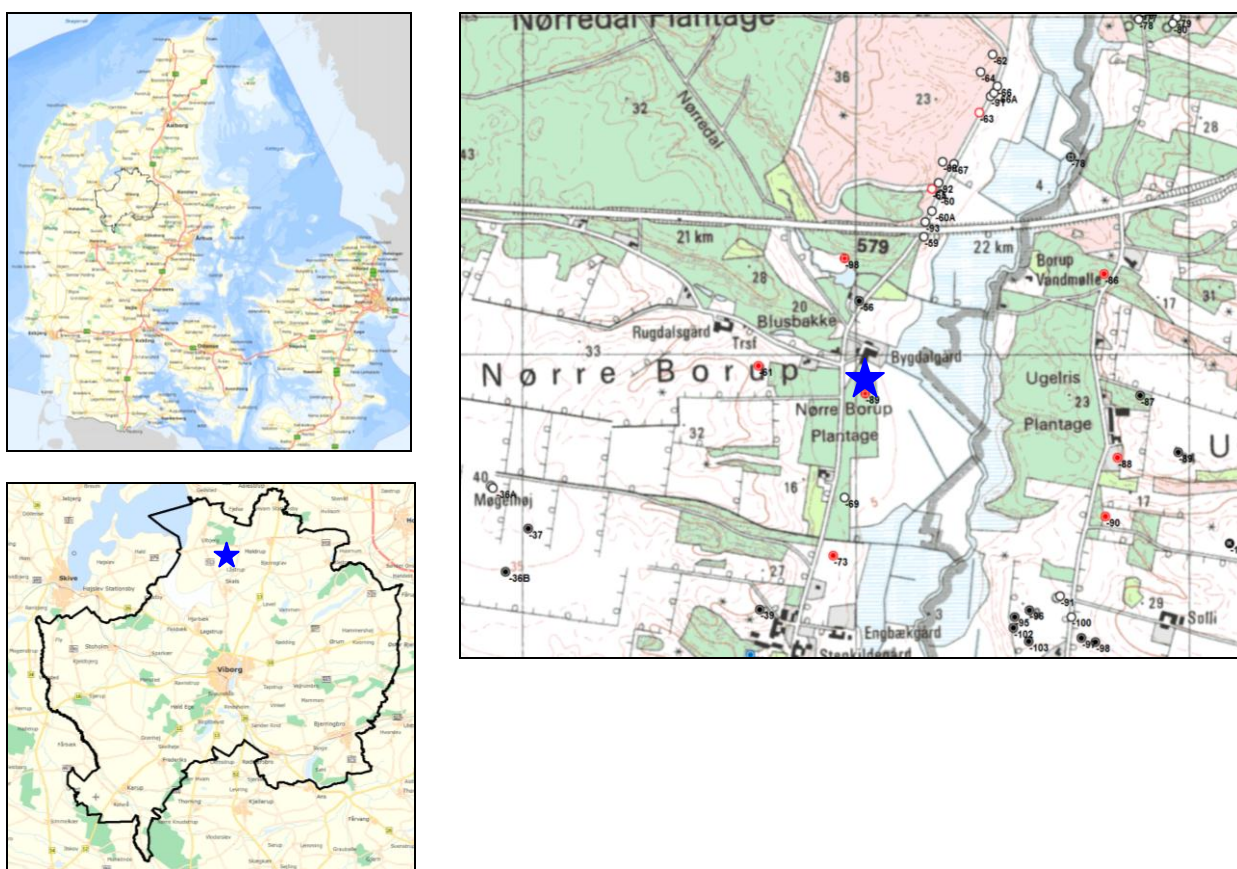
Bygherre: Bjarne Nielsen

ISBN 978-87-92778-15-4

Indledning

Bjarne Nielsen stod i 2007 for at skulle udvide bedriften på Bygdalgård ved Nørre Borup. Viborg Stiftsmuseum foretog prøvegravning i al hast efter, at museet fra kommunen modtog orientering om en givet byggetilladelse til etablering af plansiloer og terrænregulering mv. Normalt får museet oplysninger om ansøgninger til sådanne anlægsarbejder i god tid før der gives tilladelse, men i dette tilfælde fik museet altså ikke oplysninger før tilladelsen var givet. Det betød at museet ikke havde haft mulighed for at advare bygherren om risikoen for forekomst af fortidsminder i god tid før anlægsarbejdets planlagte start.

Ved prøvegravningen blev der fundet omfattende spor efter en bosættelse med adskillige (mindst 5 og formodentlig betydeligt flere) hustomter, derfor blev området indstillet til friholdelse eller udgravning.

Figur 1: Bygdalgårds placering i forskellige kortniveauer.

Da eng- og vådområder øst for gården ned mod Simested Å begrænsede, hvor byggeriet alternativt kunne placeres, var der ingen vej uden om. En udgravning måtte foretages.

Figur 2: Prøvegravningen blev foretaget i al hast mellem maskiner og materialer, der lå opmagasineret på byggeområdet.

Undersøgelsens resultater

Nørre Borup ligger i den nordøstlige ende af Låstrup sogn, ca. 1,5 km fra Låstrup Kirke.

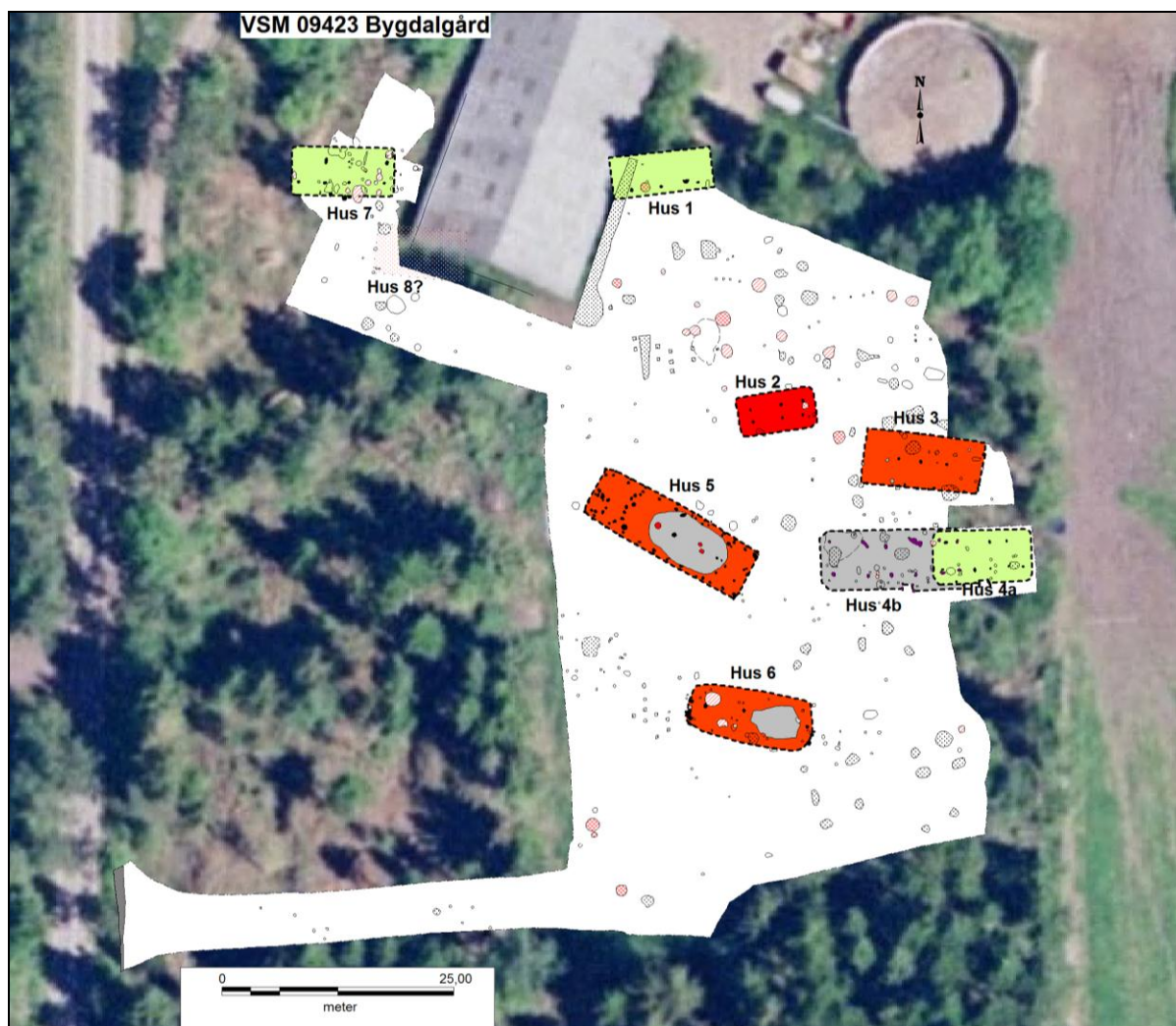
Bygdalgård er beliggende på den nordlige ende af et fladt plateau på vestsiden af Simested Å (figur 1). Øst for det berørte område er der våde engarealer i ådalen ud mod selve Simested Å. Mod vest hæver terrænet sig betragteligt, dog gennemskæres det af markante smeltevandsslugter.

Udgravningen blev påbegyndt den 10. oktober 2007 og afsluttedes den 4. december samme år. I den sidste del af perioden var der flere dage, hvor der ikke kunne graves pga. frost i jorden. Ved udgravning af bebyggelser som denne, graves mulden af større områder ind til man når ned til den urørte undergrund (se foto på forsiden). Her er det så muligt at se, hvor der er gravet længere ned end muldlaget, da der vil være en anderledes jordfyld, som vil aftegne sig som mørkere partier mod den lyse undergrund, der i dette tilfælde var gruset sand. Det kræver nok et trænet øje at se forskel på nyere huller og oldtidens huller, men når de står i et system og eksempelvis aftegner et langhus, er man ikke i tvivl.

I alt blev der afrømmet ca. 3.800 m² ved undersøgelsen ved Bygdalgård.

Hustomterne

Der blev i alt fundet spor efter 7-8 langhuse. To af hustomterne blev kun delvist frilagt, da de fortsatte ud over det berørte område. Derfor er to af de udskilte hustomter en smule usikre. Inden for det afrømmede område var der også mange moderne forstyrrelser, som i et vist omfang forstyrrede tolkningen af hustomterne. De moderne forstyrrelser har prikket sort signatur på oversigtplanen på figur 3.

Figur 3: Plan over de arkæologiske undersøgelser ved Bygdalgård. Hustomter markeret med rød farve dateres til den sidste del af yngre stenalder, mens de grønne og det grå er fra yngre bronzealder eller tidlig ældre jernalder.

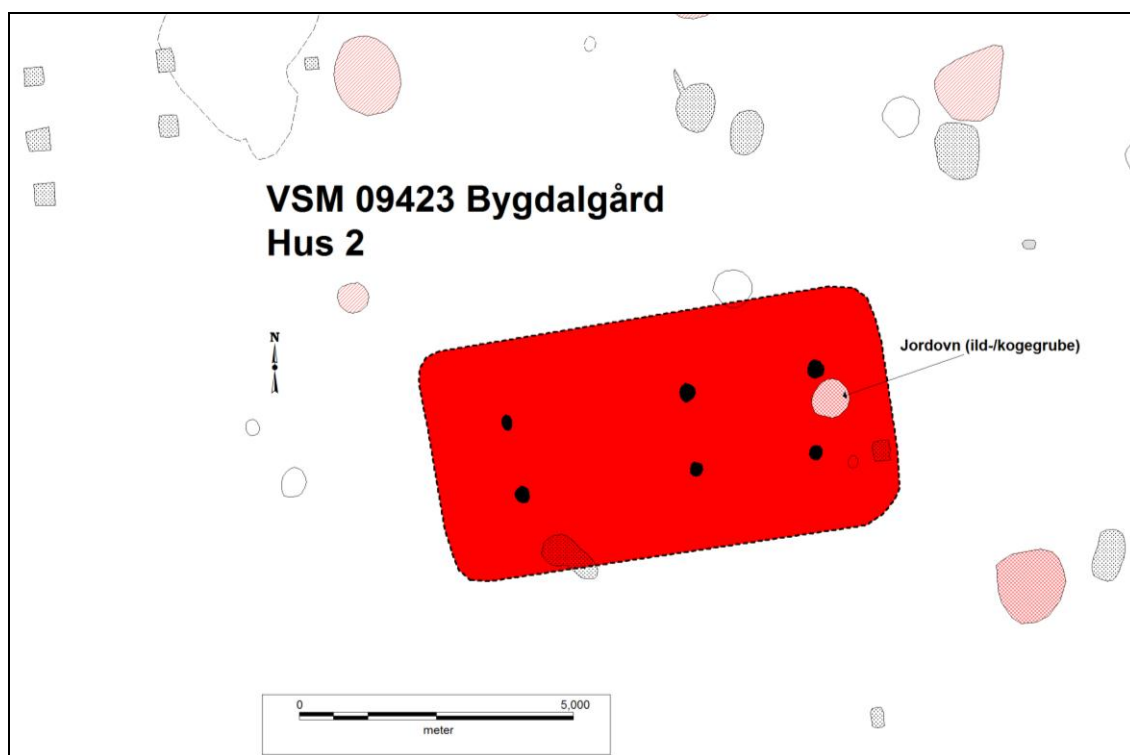
Ved undersøgelsen blev der undersøgt 4 hustomter af den såkaldte treskibede type. Husene har været konstrueret med to rækker indre stolper, som har båret taget. Disse tagbærende stolper har delt huset op i tre ”skibe” på langs af huset.

Tre ud af de fire treskibede hustomter dateres til yngre bronzealder eller tidlig ældre jernalder ca. 1100-400 f. Kr. (hus 1, 4 & 7 på figur 3). Desværre var ingen af disse tre huse så velbevarede, at der kunne udledes noget om husenes indretning og funktion. Formentlig har de været indrettet med stald i husets østlige halvdel og beboelse i vest. Beboelse og stald har været adskilt af et indgangsrum midt i huset, hvor der har været indgange fra begge sider. Dette var normen for langhuse i denne periode af oldtiden.

Det fjerde og sidste langhus af den treskibede type (Hus 2) var noget kortere og havde en anderledes orientering end de øvrige treskibede huse.

I lyset af nyligt foretagne kulstof-14 dateringer af lignende hustomter (se Bygherrerapport nr. 59. Li-seborg Høje II), skal Hus 2 ved Bygdalgård måske dateres til den sidste del af yngre stenalder (2350-

1750 f.Kr.). Dette vil i så fald være med til at omskrive den gængse huskronologi, som fremfører at den treskibede byggeskik først kommer til det danske område i midten af ældre bronzealder (ca. 1500 f.Kr.). Desværre blev der ikke udtaget prøver til naturvidenskabelige undersøgelser (herunder datering) fra anlæg knyttet til Hus 2, da man på udgravningstidspunktet ikke var opmærksom på denne problemstilling.

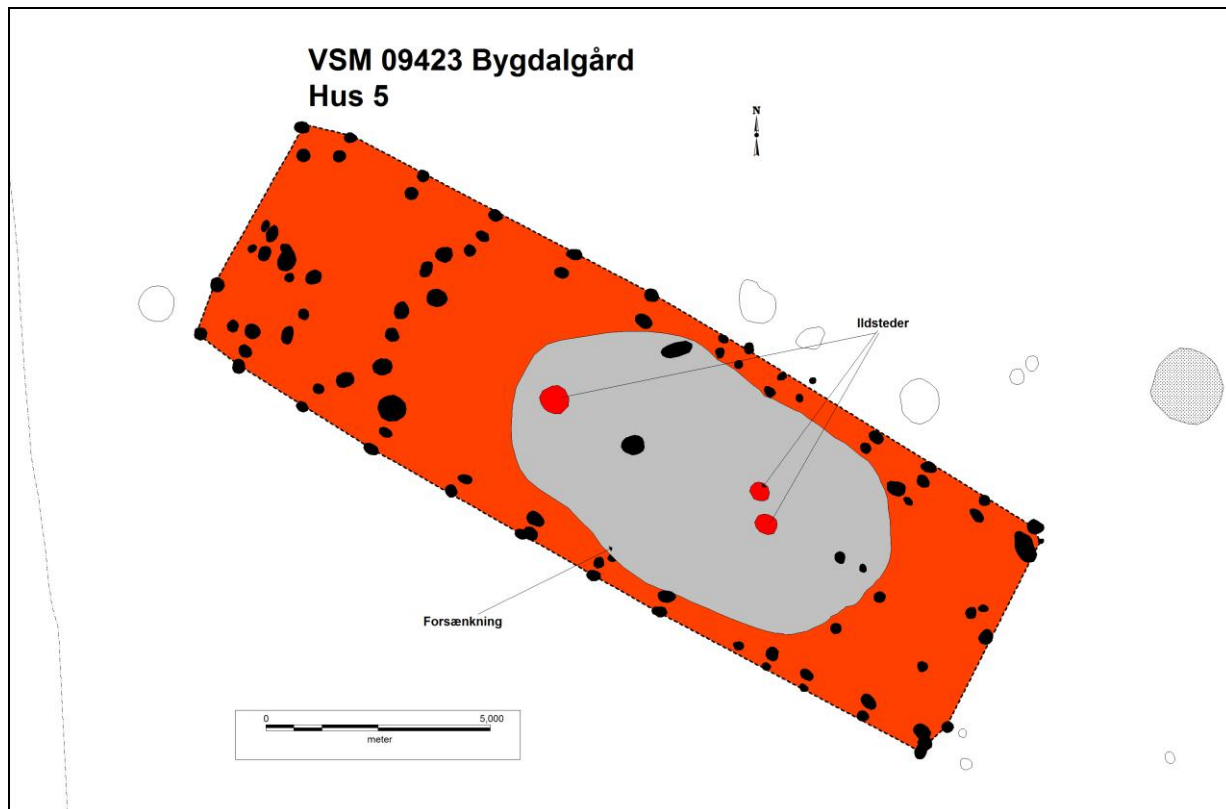

Figur 4: Plan over Hus 2.

Figur 5: De 6 tagstolpehuller til Hus 2 snittet. Set fra øst. I forgrunden ses jordovnen som mørkfarvning mod den lysere brungule undergrund.

To andre af de undersøgte hustomter skal dog med sikkerhed dateres til den sidste del af yngre stenalder. Det drejer sig om Hus 5 og 6, der begge er af samme toskibede type, hvor den østlige og centrale del af gulvarealet har været sænket i forhold til resten af huset. Det bedst bevarede af de to toskibede huse var Hus 5, så det koncentrerer vi os om her.

Figur 6: Plan over Hus 5, der kan dateres til klokkebægerkulturen i yngre stenalder.

Husets ydervægge har været konstrueret med en dobbeltrække af jordgravede stolper, som havde en indbyrdes afstand mellem 20 og 40 cm, regnet fra centrum til centrum af stolpehullerne. I husets hjørner sås dybere funderet stolpehuller. Gavlene ser ud til at have været sat af en enkelt række stolper. Det kan dog også være resultat af nedpløjning. Måske skal man forestille sig, at der været nedlagt vandrette planker eller rafter mellem dobbeltstolperne i husets ydervægge. Vi har ikke fundet vidnesbyrd efter lerklining til væggene. Det bærende element for husets tagkonstruktion har primært været en række af fem kraftigere stolper placeret i husets midterakse. Disse stolper har delt huset op i to rum på langs af huset, deraf navnet toskibet.

Som nævnt har den østlige og centrale del af husets gulv været forsænket i forhold til den øvrige del. Forsækningen har haft skrånende sider, dybest centralt, hvor den var bevaret i ca. 27 cm dybde. Det forsænkede område har dækket ca. 36 m² af i alt ca. 110 m². Ved udgravningen af dette område blev der fundet rester af tre ildsteder. Dette tyder på, at det ikke er på grund af udmugning i en stald, at gulvet gradvist er forsænket, men snarere, at der var beboelse i denne del af huset, hvor man skulle holde varmen og lave mad.

Fyldjorden fra forsækningen i Hus 5 blev soldet gennem et 5 mm net af motordrevet sold (se foto figur 8). Det soldede materiale blev efterfølgende vasket igennem og sorteret. Herved fremkom næsten 700 flintafslag, der bl.a. er affald fra tilvirkning af flintredskaber. Blandt disse var flere afslag eller afhuggede stykker af slebne flintøkser (se foto figur 9). Økserne må efter de er gået i stykker ved brug være blevet omhugget til andre genstande (pilespidser etc.). Yderligere blev der i forsækningen til Hus 5 fundet mange mindre skår fra lerkar. Enkelte

havde spor efter ornamentik. Ud fra denne specielle ornamentik og karrenes form kan det bestemmes, at de stammer fra den del af yngre stenalder, der betegnes klokkebægerkulturen (ca. 2350-1950 f.Kr.) opkaldt efter en almindelig lerkarform, der minder om en omvendt klokke. Hus 5 dateres altså ud fra fund af skår fra klokkebægerformede lerkar til denne periode. Da forsænkningen i Hus 5 var gravet væk kunne der konstateres spor efter pløjning med ard neden under. Ardsporene havde samme orientering som husets længderetning, hvilket indikerer en sammenhæng. Vi ved, at der i forbindelse med etablering af gravhøje ofte blev foretaget en rituel pløjning inden. Måske har man også gjort det her inden huset blev opført. Måske håbede man at opnå begunstiggelse af huset og dets beboeres agerbrug. Vi kan ikke med sikkerhed fastslå om pløjningen er foretaget inden huset er bygget eller lige efter det er opgivet, men en sammenhæng er der ikke tvivl om.

Figur 7: Hus 5 afrenset i udgravningsfeltet. Set fra nordvest.

Figur 8: Lodsejer Bjarne Nielsen og Roar Birkedal Bang ved soldet.

Figur 9: Afslag af slebne flintredskaber fundet i forsækningen i Hus 5.

Figur 10: Under forsænkningen i Hus 5 fremkom der ardsfor, som kan stamme fra en rituel pløjningninden byggeriet gik i gang.

Figur 11: Randskår fra lerkar fundet i en af jordovnene. Karret dateres til yngre bronzealder ca. 700-500 f. Kr.

De sidste to undersøgte huse af den toskibede type (Hus 3 & 8) kan ikke dateres nærmere, da der ikke blev fundet daterende genstande i de stolpehuller og ildsteder, som knyttes til de to hustomter. Den toskibede hustype dateres til yngre stenalder eller tidlig ældre bronzealder, og det er også her de to huse skal henføres.

Jordovne

Den næsthyppigste anlægstype ved Bygdalgård var ild-/kogegruber, en slags primitive jordovne (markeret med rød skravering på figur 3).

Gruberne, eller jordovnene om man vil, kan underopdeles i tre typer. Tre af dem kategoriseres som ildgruber, da der var spor af trækul, men ikke ildskørnede sten. 14 kategoriseres som kogegruber, da der var ildskørnede sten i fylden, men ikke spor af trækul. De resterende 15 gruber indeholdte både trækul og ildskørnede sten og kategoriseres derfor som ild-/kogegruber.

Der blev fundet daterende lerkarskår i flere af gruberne. På denne baggrund kunne det konstateres at anlægstypen har været i brug på stedet fra yngre stenalder til yngre bronzealder.

Generelt var ild-/kogegruberne dybe (op til 108 cm) i forhold til, hvad vi typisk ser. Opbygningen var typisk som det ses på fotoet, figur 12. Øverst et mørkt opfyldslag og under dette flere vandret aflejrede lyse og mere sandede lag. I bunden et lag med enten ildskørnede sten eller trækul, eller begge dele. Gruberne har formentlig fungeret som jordovne til tilberedning af mad, opvarmning af væsker og ristning af korn til f.eks. brygning og bagning.

Figur 12: Eksempel på en af de mange dybe ild-/kogegruber ved Bygdalgård.

Den fladehuggede flintspids, der ses på fotoet på figur 13, blev fundet i toppen af et lyst lang-ovalt fyldskifte K15. Pga. fundet formodedes fyldskiftet i første omgang at være en grav og blev derfor udgravet som sådan. Fylden fra K15 blev således soldet, hvilket blot resulterede i fundet af et lille flintafslag. Formen og udstrækningen af fyldskiftet viste sig at være en smule uregelmæssigt, og overgangen til undergrund noget diffust. K15 er følgelig tolket som en naturlig lavning, opfyldt med kulturjord fra bosættelsen i den sidste del af yngre stenalder, hvorved flintspidsen og flintafslaget er havnet her.

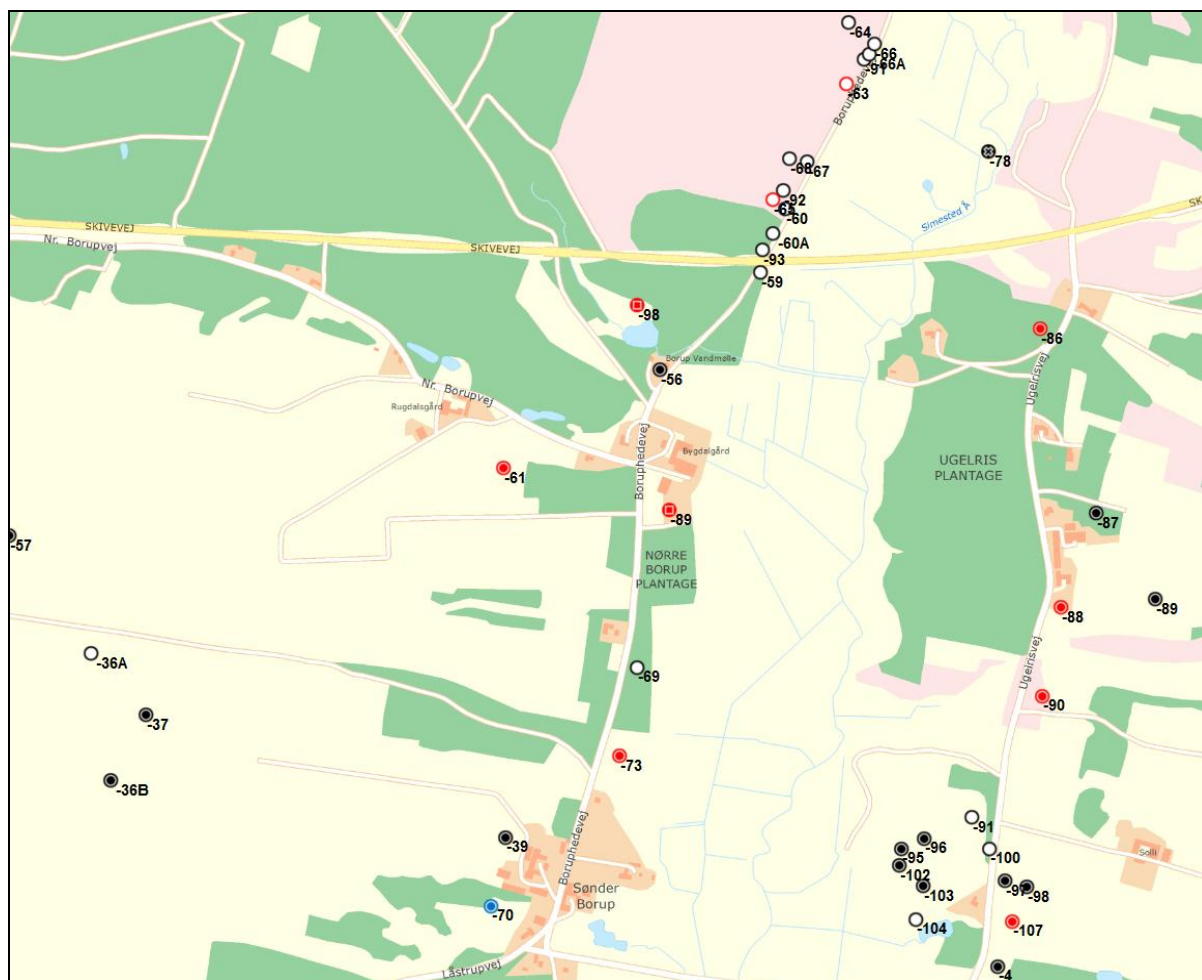
Figur 13: Formodentlig spids af fladehugget flintdolk.

Bygdalgård i et lokalt perspektiv

Fundene ved Bygdalgård har givet os et indblik i bebyggelsen i området ved Simsted Å i den sidste del af yngre stenalder og bronzealder.

Undersøgelsen viste, at der i en i den sene del af yngre stenalder og igen i slutningen af bronzealderen ca. 500 f. Kr. har været mennesker, der har boet ved Bygdalgård. Det har været bønder, der har boet her. Det kan vi se ud fra kornfund i stolpehullerne fra hustomterne. De har formentlig udnyttet de frodige engarealer ned mod Simsted Å til høslet og græsning for husdyrene. Vi ved desværre ikke hvilke dyr, de har holdt her ved Bygdalgård, da vi ikke fandt bevarede dyreknoget ved udgravningen. Formentlig har de dog haft både kvæg og andre mindre arter som får/ged og måske svin.

Det var nyt at finde bebyggelse, der ved denne del af Simsted Å tidligere kun var fundet en boplads fra yngre stenalder og bronzealder ved Borup Vandmølle (se figur 14). Inden for en radius af 1 km fra Bygdalgård er der således kun en anden kendt boplads. Men inden for samme cirkelslag er der i kontrast hertil registreret 34 gravhøje, der alle formodes opført i yngre stenalder eller ældre bronzealder. Der må derfor være flere andre bebyggelser nær ved Bygdalgård, som vi endnu ikke kender til.

Figur 14: Bygdalgård i et større perspektiv. Forenklet kort med arkæologiske registreringer indtegnet: gravhøje markeret med cirkler; bopladser med cirkler med firkant inden i. Kun to bopladser Bygdalgård (nr. 89) og en ikke udgravet stenalbderboplads nord for Borup Vandmølle (nr. 98) optræder på dette kort-udsnit.

De treskibede huse på lokaliteten var ikke videre velbevaret og er derfor ikke højaktuelle i sammenlignende analyser o.l. Dog er det treskibede Hus 2 af en sådan størrelse og orientering, at det, i lyset af nyligt foretagne kulstof-14 dateringer af lignende små treskibede hustomter, måske skal dateres til neolitikum. Dette vil som førnævnt i så fald være lidt af en omskrivning af huskronologien, hvis den treskibede byggeskik allerede kom til det jyske område i yngre stenalder. Det toskibede Hus 5 var velbevaret, og blev følgelig minutøst undersøgt. Det er derfor oplagt til sammenlignende analyser med andre hustomter fra Klokkebægerkulturen.

Tak til Bjarne Nielsen for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur:

Jørgen Jensen: Danmarks Oldtid - Stenalder 13.000-2.000 f. Kr.

Jørgen Jensen: Danmarks Oldtid - Bronzealder 2000-500 f. Kr.

Bertelsen m.fl.: Bronzealderens bopladser i Viborg Amt

Mikkelsen, Martin & Kamilla Fiedler Terkildsen 2011. Bygherrerapport nr. 59 Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder?

Diverse oplysninger:

Viborg Museums j. nr.:	VSM 09423
Lokalitet:	Bygdalgård
Sogn, herred og amt:	Låstrup sogn, Rinds Herred, Viborg Amt
Fund og Fortidsminder:	130908-89
Kulturarvsstyrelsens j. nr.:	2003-21231568
Bygherre:	Bjarne Nielsen, Boruphedevej 6 8832 Skals
Areal:	Ca. 0,38 ha.
Rendegravemaskine fra:	Borup maskinstation
Deltagere i udgravningen:	Arkæolog Sidsel Wåhlin, daglig leder Arkæolog Mette Klingenberg Arkæolog Mikkel Kielsen Stud. Mag. Asger Værge Amundsen Stud. Mag. Morten L. Jensen Arbejdsmand Roar Birkedahl Bang

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren, Kulturarvsstyrelsen og Viborg Museum.

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

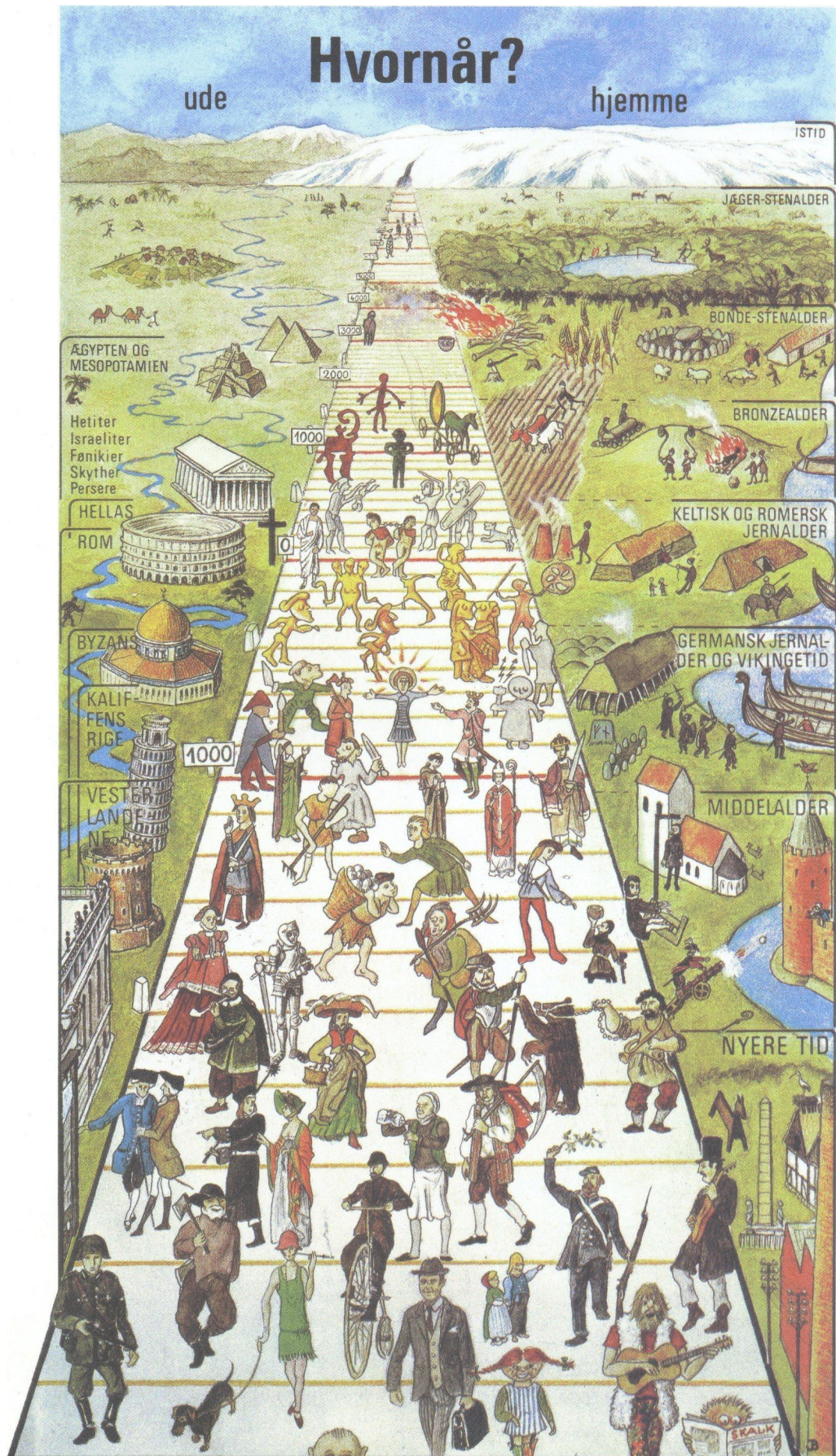
Viborg Stiftsmuseum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Stiftsmuseums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreassen. 2005.
7. Krogen, Aidt. Under udarbejdelse.
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen. 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelsesspor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjerminde. 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen. 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen. 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen. 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen. 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars Ager-snap Larsen. 2010.
27. Bjerring Hede - en gravplads fra ældre jernalder - en boplad- og aktivitetsspor fra ældre jernalder. Asger V. Amundsen og Martin Mikkelsen 2008. Under udarbejdelse.
28. Liseborg Høje - boplad fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen. 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009
31. Sønder Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen. 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og boplad fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting. 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættetueto fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
42. Hørup – bebyggelsesspor fra ældre og yngre jernalder. Mikkel Kiildsen & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg. 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
49. Skals Nord – en bebyggelse fra yngre bronzealder og/eller tidlig førromersk jernalder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
50. Hestdalvej, Viborg Vestermark – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder. Mikkel Kiildsen. 2011.
51. Hjarbækvej – en lille samlingsplads fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2011.
52. Tapdrup Vest – bebyggelse og aktivitetsområde fra ældre jernalder samt overpløjet gravhøj fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2011.
53. Troelstrup – bebyggelse fra ældre jernalder. Mikkel Kiildsen 2011.
54. Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen. Martin Mikkelsen 2011.
55. Toftum – boplads fra ældre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen
56. Hvolris Skovbakke, Hvolris Jernalderlandsby. Martin Mikkelsen
57. Låstrup Bakken – boplads fra yngre bronzealder. Bente Grundvad, Sidsel Wåhlin, Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen.
58. Kragssøgård - boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2011.
59. Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen 2011.
60. Korsbakken og Havhus - bebyggelse fra yngre romersk - ældre germansk jernalder Bente Grundvad Nielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen 2011.
61. Domdalsgård - gravplads fra ældre romersk jernalder, - landsby fra ældre og yngre germansk jernalder. 2011.
62. Bygdalgård – bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen. Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin 2012.

Gengivet med tilladelse fra tidsskriftet SKALK